ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СТРУКТУРИ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

FORMATION OF EFFECTIVE STRUCTURE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE

УДК 336
https://doi.org/10.32843/infrastruct35-40

Майборода О.Є.
к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету
Єременко О.І.
старший викладач
кафедри фінансів і кредиту
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету
Ігнашина Г.Р.
студентка
Харківський інститут фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Успішне функціонування будь-якого господарства потребує постійного нагляду, розвитку, контролю діяльності та досліджень із боку науковців. У статті досліджено визначення поняття фінансових ресурсів підприємства провідними науковцями світу починаючи від початківців до тлумачень учених сьогодення. Також розглянуто склад та процес формування фінансових ресурсів суб'єктів господарювання. Визначено загальні проблеми підприємців під час формування структури власних фінансових ресурсів із різних джерел фінансування. Досліджено поняття «ефективність» та його використання у фінансовому аспекті. Беручи за основу опрацьовані у дослідженні визначення провідних учених-економістів, сформовано власне бачення поняття ефективної структури фінансових ресурсів підприємства. Дослідження у цьому напрямі мають проводитися на постійній основі та потребують великої уваги з боку керівництва господарюючого суб'єкта та науковців.

Ключові слова: *фінансові ресурси, ефективна структура, власні кошти, залучені кошти, запозичені кошти.*

Успешное функционирование любого хозяйства требует постоянного надзора, развития, контроля деятельности и исследований со стороны ученых. В статье исследовано определение понятия финансовых ресурсов предприятия ведущими учеными мира начиная от начинающих до толкований ученых современности. Также рассмотрены состав и процесс формирования финансовых ресурсов субъектов хозяйствования. Определены общие проблемы предпринимателей при формировании структуры собственных финансовых ресурсов из различных источников финансирования. Исследовано понятие «эффективность» и его использование в финансовом аспекте. Основываясь на проработанных в исследовании определениях ведущих ученых-экономистов, сформулировано собственное видение понятия эффективной структуры финансовых ресурсов предприятия. Исследования в данном направлении должны проводиться на постоянной основе и требуют большого внимания со стороны руководства хозяйствующего субъекта и ученых.

Ключевые слова: *финансовые ресурсы, эффективная структура, собственные средства, привлеченные средства, заимствованные средства.*

The European integration processes and the development of market relations are conditioned by the development of existing enterprises. Most functioning domestic enterprises are once again in a difficult position. A large number of farms do not meet the requirements of the world community. It is difficult to maintain a position in a competitive environment. It is quite difficult to maintain the investment attractiveness for investors. All this characterizes and directly depends on the financial condition of the enterprise. Successful functioning of any economy requires constant supervision, development, control of activity and researches by scientists. The article explores the definition of the concept of financial resources of an enterprise by the leading scientists of the world, from beginners to interpretations of scientists of today. The composition and process of formation of financial resources of economic entities are also considered. The general problems of entrepreneurs in forming the structure of their own financial resources from different sources of financing are identified. The concept of efficiency and its use in the financial aspect is investigated. Taking into account the definitions of the leading scientists-economists elaborated in the researches, the own vision of the concept of effective structure of financial resources of the enterprise is formed. Formation and use of financial resources of an enterprise is a major component of its financial management system and ways to achieve its main purpose. Due to the balanced formation of the structure of financial resources at the enterprise and their rational use, the business entity will not only be able to function successfully, but also be able to independently develop their own production and implement innovative processes. Therefore, research in this area should be carried out on an ongoing basis and require a great deal of attention from the management of the business entity and, accordingly, scientists. However, as a result of the conducted research, conclusions were drawn on this issue, recommendations were made and ways of solving the problem posed.

Key words: *financial resources, effective structure, own funds, attracted funds, borrowed funds.*

Постановка проблеми. В умовах нестабільності й трансформації економіки на державному рівні особливої уваги потребує розуміння простих термінів та процесів і можливості їх застосування. Ринкові перетворення значною мірою впливають на діяльність вітчизняних підприємств, унаслідок чого підприємства опиняються в складних умовах та вимушені йти на кроки, що підривають не лише автономію конкретного підприємства, а й певною мірою ставлять під загрозу економіку держави. Отже, питання ефективної структури фінансових ресурсів підприємств як провідної ланки економіки потребує постійного контролю та досліджень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття фінансових ресурсів підприємства та їхньої ефективної структури хвилює вже тривалий час велику кількість науковців. До основоположників визначення терміну фінансові ресурси можна віднести А. Сміта, Д. Рікардо, В. Парето, Д. Міля, Дж.М. Кейнса, К.Р. Макконнелла, П. Самуельсона. Формуванню ефективної структури фінансових ресурсів на підприємстві присвячено праці таких сучасних фахівців, як В. Шарп, Ю. Брігхем, Л. Гапенскі, С. Росс, Г. Вестерфілд, Б. Джордан, Ф. Чі Ченг, Д. Фіннерті, М. Скотт та ін. Та, незважаючи на досягнення провідних фахівців, питання формування ефективної структури фінансових ресурсів на підприємстві потребує постійної уваги та подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою дослідження є формування нових підходів та пошук ефективної

структури фінансових ресурсів підприємства, що стане рушійною силою в сучасних ринкових умовах функціонування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовим ресурсам підприємства належить одна з головних ролей у функціонуванні господарюючого суб'єкта. Завдяки фінансовим ресурсам та якості їх управління залежать безперервність процесу виробництва, реалізація товарів та низка показників, що характеризують фінансовий стан, конкурентоспроможність та привабливість підприємства. Сьогодні поняття фінансових ресурсів підприємства як економічної категорії потребує поглибленого дослідження та вимагає деякої конкретизації в процесі формування ефективної структури фінансових ресурсів. Доказом актуальності зазначеного питання є збитковість великої кількості діючих підприємств.

Так, сьогодні сучасні та вітчизняні науковці приділяють значну увагу фінансовим ресурсам підприємства та формуванню їхньої ефективної структури.

Перш ніж говорити про ефективну структуру, доречно було б розглянути поняття фінансових ресурсів, їх склад та можливі шляхи формування на підприємстві.

Розглядаючи структуру фінансових ресурсів підприємства, більшість провідних науковців виділяє власні, залучені та запозичені кошти. Найголовнішим аспектом під час формування з названих джерел ефективної структури фінансових ресурсів на підприємстві є їх збалансованість.

Загальна структура фінансових ресурсів на підприємстві формується відповідно до моделі, наведеній на рис. 1. Ураховуючи той факт, що збалансованість у структурі формування фінансових ресурсів підприємства відіграє що не найважливішу роль, тож можна впевнено стверджувати, що структура повинна бути у кожного підприємства індивідуальна. Доречно було б розділити структуру формування фінансових ресурсів підприємств за галузями, обсягами й специфікою виробництва, результатами кінцевої продукції, обсягами виробництва та ринку збуту – перелічувати можна безкінечно, та не можна не погодитися, що найбільш чітку та дієву структуру можливо сформувати лише кожному підприємству індивідуально. Тільки враховуючи всі особливості конкретного підприємства, можна досягти ідеального балансу між власними, залученими та запозиченими коштами, що, своєю чергою, дасть позитивний ефект.

Говорячи про ефективну структуру фінансових ресурсів підприємства, не можна чітко стверджувати її формулу, адже кожне підприємство матиме свою специфіку функціонування та формування фінансових ресурсів. Структура фінансових ресурсів на підприємстві великою мірою залежить виду діяльності господарюючого суб'єкта.

Розглядаючи ефективність, можна сказати одне: ефективною вважатиметься та структура фінансових ресурсів, за якої підприємство матиме в розпорядженні водночас власні, залучені та запозичені кошти, при цьому

Таблиця 1

Визначення поняття «фінансові ресурси підприємства» провідними науковцями

№ з/п	Автор	Визначення поняття «фінансові ресурси»	Ключові слова
1	О. Василик	Це грошові кошти, що створюються у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності виробничого циклу	Це грошові кошти, що створюються у процесі розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту
2	О. Гудзь	Наявність ліквідних активів, що є у власності підприємства та призначені для розширеного відтворення та покриття зобов'язань підприємства	Наявність ліквідних активів, що є у власності підприємства
3	П. Стецюк	Це найбільш ліквідні активи, що забезпечують безперервність руху грошових потоків	Це найбільш ліквідні активи, що забезпечують безперервність руху грошових потоків
4	Ю. Петленко	Це грошові кошти, що сформовані підприємством із різних джерел для покриття власних потреб суб'єкта господарювання що виникають у процесі діяльності	Грошові кошти, що сформовані підприємством із різних для покриття власних потреб суб'єкта господарювання
5	І. Зятковський	Це грошові фонди цільового призначення, що сформовано в процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту та використовуються на потреби підприємства	Це грошові фонди цільового призначення, що сформовано в процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту
6	В. Опарін	Це всі кошти, що є в розпорядженні підприємства, які формують обігові кошти та основні засоби	Це всі кошти, що є в розпорядженні підприємства
Отже, можна сказати, що фінансові ресурси підприємства – це всі грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства, сформовані з різних джерел у процесі виробництв та використовуються на власні потреби			

Джерело: сформовано авторами на основі [1–6]

Рис. 1. Формування структури фінансових ресурсів підприємства

матиме змогу вчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями, отримуватиме стабільний дохід та не втрачатиме власну автономію. Досить складно підприємствам зберігати незалежність від інвесторів та кредиторів, і саме збереження автономії за отримання прибутку та розвитку діяльності підприємства є головною запорукою формування ефективної структури фінансових ресурсів на підприємстві.

Висновки з проведеного дослідження. Тож, підводячи підсумки вищесказаного, можна сказати, що головним правилом ефективного формування структури фінансових ресурсів на підприємстві є їх збалансованість. Досягнення збалансованості в діяльності будь-якого підприємства має планувати ся індивідуально. Кожне підприємство має на власний розсуд формувати власну ефективну структуру фінансових ресурсів відповідно до виду діяльності, згідно з чинним законодавством та відповідно до податкових вимог держави.

У подальшому рекомендується розглянути формування ефективної структури фінансових ресурсів підприємства за видами економічної діяльності. Уважається за доцільне дослідити, насамперед, ефективність сформованої структури фінансових ресурсів підприємства на конкретному прикладі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Василик О. Теорія фінансів : підручник. Київ : НІОС, 2001. 416 с.
2. Гудзь О. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2007. 578 с.
3. Стецюк П. Теорія та практика управління фінансовими ресурсами сільськогосподарських підприємств : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2008. 386 с.
4. Петленко Ю. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2007. 298 с.
5. Лайко П., Мних М. Фінанси підприємств : підручник. Київ : Знання України, 2004. 428 с.
6. Опарін В. Фінансові ресурси: проблеми визначення та розміщення. *Вісник Національного банку України.* 2000. № 5. С. 10–11.
7. Поддєрьогін А.М. Фінансовий менеджмент : підручник / кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. Київ : КНЕУ, 2008. 536 с.
8. Подольська В.О., Яріш О.В. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : Центр навч. літ-ри, 2007. 488 с.
9. Полінкевич О.М. Суть понять «капітал» та «оптимальна структура капіталу підприємств» в економічній науці. *Економічні науки. Серія «Економічна теорія та економічна історія».* 2014. Вип. 11(44).
10. Селезнев В.В. Основы рыночной экономики Украины : учебное пособие ; 2-е изд., доп. и перераб. Киев : А.С.К., 2002. 656 с.

11. Суярова О.О. Узагальнення існуючого досвіду класифікації капіталу підприємства. URL: http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2009/Econom_2_09/09soodkk.pdf (дата звернення: 15.05.2019).

12. Черемісова Т.А. Подальше дослідження економічної сутності капіталу, його видів та функціональної ролі у діяльності підприємства. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2008_21_1/articles/Pitanya_econom/32_Cheremisova.pdf (дата звернення: 19.05.2019).

13. Чернецька А.Ю. Формування оптимальної структури капіталу підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2011. № 2. Т. 3. С. 109–112.

14. Юшко С.В., Лугова А.А. Критичний аналіз економічної сутності поняття «капітал підприємства» *Вісник економіки, транспорту і промисловості.* 2011. № 36. С. 234–238.

REFERENCES:

1. Vasylyk O. (2001) *Teoriia finansiv* [Theory of Finance]. Kiev: NIOS. (in Ukrainian)

2. Hudz O. (2007) *Finansovi resursy silskohospodarskykh pidpryiemstv: monohrafiia* [Financial resources of agricultural enterprises]. Kiev: NNTs IAE. (in Ukrainian)

3. Stetsiuk P. (2008) *Teoriia ta praktyka upravlinnia finansovymy resursamy silskohospodarskykh pidpryiemstv* [Theory and practice of managing financial resources of agricultural enterprises]. Kiev: NNTs IAE. (in Ukrainian)

4. Petlenko Yu. (2007) Finansovyi menedzhment [Financial management]. Kiev: Kondor. (in Ukrainian)

5. Laiko P., Mnykh M. (2004) Finansy pidpryiemstv [Business Finance]. Kiev: Znannia Ukrainy. (in Ukrainian)

6. Oparin V. (2000) Finansovi resursy: problemy vyznachennia ta rozmishchennia [Financial resources: identification and deployment issues]. *Visn. Nats. banku Ukrainy,* no. 5, pp. 10–11.

7. Poddierohin A. M. (ed.) (2008) *Finansovyi menedzhment* [Financial Management]. Kyiv: KNEU.

8. Podolska V. O., Yarish O.V. (2007) *Finansovyi analiz* [Financial analysis]. Tsentr navch. l-ry.

9. Polinkevych O. M. (2014) Sut poniat «kapital» ta «optymalna struktura kapitalu pidpryiemstv» v ekonomichnii nautsi [The essence of the concepts of "capital" and "optimal capital structure of enterprises" in economic science]. *Ekonomichni nauky. Seriia «Ekonomichna teoriia ta ekonomichna istoriia». Zbirnyk naukovykh prats.* Lutskii NTY, vol. 11(44).

10. Seleznev V. V. (2002) Osnovi runochnoy ekonomyky Ukrayni [Fundamentals of the Market Economy of Ukraine]. K.: A.S.K.

11. Suiarova O. O. (2009) Uzahalnennia isnuiuchoho dosvidu klasyfikatsii kapitalu pidpryiemstva [Generalization of existing experience of enterprise capital classification]. *Visnyk Sumdu.* Available at: http://visnyk.sumdu.edu.ua/arhiv/2009/Econom_2_09/09soodkk.pdf (accessed 15 May 2019).

12. Cheremisova T. A. (2013) Podalshe doslidzhennia ekonomichnoi sutnosti kapitalu, yoho vydiv ta funktsionalnoi roli u diialnosti pidpryiemstva [Further study of the economic essence of capital, its types and functional role in the enterprise activity]. Available at: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpchdtu/2008_21_1/articles/Pitanya_econom/32_Cheremisova.pdf (accessed 19 May 2019).

13. Chernetska A. Yu. (2011) Formuvannia optymalnoi struktury kapitalu pidpryiemstva [Formation of the optimal structure of enterprise capital]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu,* vol. 3, no. 2, pp. 109–112.

14. Yushko S. V. (2011) Krytychnyi analiz ekonomichnoi sutnosti poniattia «kapital pidpryiemstva» [Critical analysis of the economic essence of the concept of "capital of an enterprise"]. *Visnyk ekonomiky, transportu i promyslovosti,* vol. 36, pp. 234–238.

Mayboroda Olha
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Finance and Credit
Kharkov Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics
Eremenko Olha
Senior Instructor at Department of Finance and Credit
Kharkov Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics
Ignashin Ganna
Student
Kharkov Institute of Finance
Kyiv National University of Trade and Economics

FORMATION OF EFFECTIVE STRUCTURE OF FINANCIAL RESOURCES OF THE ENTERPRISE

In times of economic instability, the issue of forming an effective structure of financial resources of an enterprise becomes more acute. It is the composition and structure of financial resources that largely depends on the ability of the business entity to formulate its own goals and methods for achieving them. Particular attention in the management process requires the ability to effectively form and rationally allocate and use the financial resources of the enterprise. In the same way, the task of this article is based on the first priority study of the concept of financial resources of the enterprise and the ways of formation of their effective structure in modern conditions of functioning.

During the writing of the scientific article, the method of searching, analyzing, synthesizing and comparing theoretical material was mostly used. The research is based on the use of material by leading foreign and domestic scientists of different times.

The basis of the research is the ability and ability of the authors to find, process and express their own opinions on the basis of the processed material.

In the course of writing this article, a number of scientific articles were elaborated on the definition of the concept of "financial resources of the enterprise". Due attention has also been paid to defining the concept of "efficiency". Materials on structure and sources of formation of financial resources at the enterprise have been elaborated.

On the basis of the conducted research the own vision of the problem is formed. The results obtained can be used to further develop and operate existing entities.

It is noted that this issue is highly relevant to most existing businesses. Given the impulsive and dynamic development of the global community, the needs and demands of consumers in the world market are increasing accordingly. Similarly, for the successful development and the possibility of functioning of domestic enterprises in the European Spaces, constant support and recommendations from economists are needed.

It should be noted that this issue is becoming more acute. Given the fact that each enterprise has its own specific functioning and forms its financial resources at its own discretion, the same approach to the effective structure of financial resources of each enterprise should be individual. The fact that the goals and objectives of an active entity have a significant impact on the effective structure of financial resources cannot be overlooked. Some seek absolute autonomy, some see the use of investors' financial resources as appropriate, and as a result of the loss of independence in their activities and decision making on their own.

In the same situation, domestic companies need constant attention, research and recommendations for their own development and development of the national economy as a whole.